

Изследване във Висшето училище

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Договор № BG05SFOP001-2.025-0139-C01
Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и
мониторинг на политики и законодателство, свързани с подобряването
на екологичната отговорност на администрациите

Взаимодействие между администрацията, бизнеса и НПО в процеса на вземане на решения, свързани с екологичната отговорност

**Изследване по проект: Повишаване на гражданското участие в процесите
на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство, свързани с
подобряването на екологичната отговорност на администрациите**

Проект: „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство, свързани с подобряването на екологичната отговорност на администрациите“

СЪДЪРЖАНИЕ

ВЪВЕДЕНИЕ	3
ОБХВАТ НА ИЗСЛЕДВАНЕ 1, РЕЗУЛТАТИ И СТАТУКВО В БЪЛГАРИЯ.....	7
ОБХВАТ НА ИЗСЛЕДВАНЕ 2, РЕЗУЛТАТИ ОТНОСНО СТЕПЕНТА НА ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ МЕЖДУ АДМИНИСТРАЦИЯТА, БИЗНЕСА И НПО В ПРОЦЕСА НА ВЗЕМАНЕ НА РЕШЕНИЯ, СВЪРЗАНИ С ЕКОЛОГИЧНАТА ОТГОВОРНОСТ.....	19
ИЗВОДИ И ЗАКЛЮЧЕНИЕ.....	30

Инструмент за Вашето бъдеще

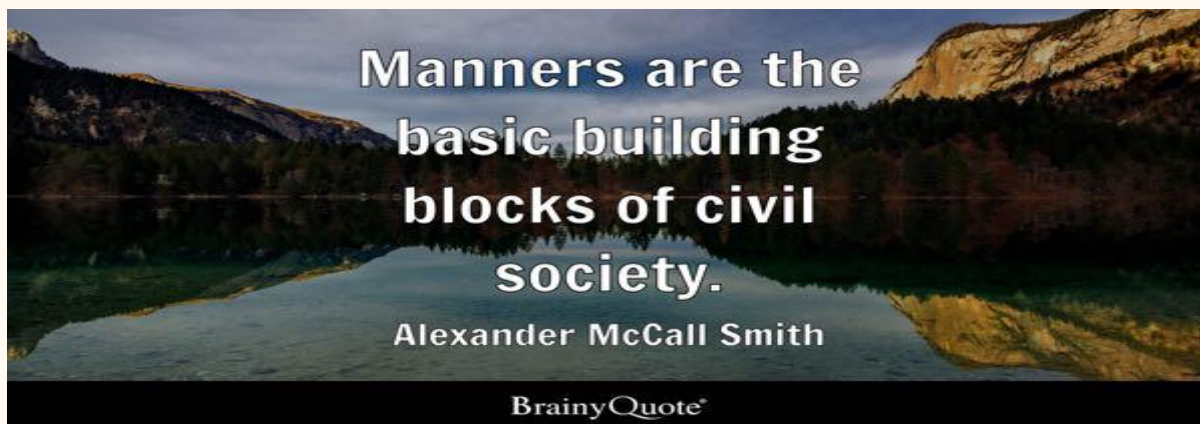

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Договор № BG05SFOP001-2.025-0139-C01
Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и
мониторинг на политики и законодателство, свързани с подобряването
на екологичната отговорност на администрациите

ВЪВЕДЕНИЕ

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“ 2014 – 2020 г., съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

www.eufunds.bg

Проект: „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство, свързани с подобряването на екологичната отговорност на администрациите“

Основната цел на настоящия проект, в рамките на който се провеждат редица изследвания и анализи е повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство, свързани с екологичната отговорност на администрациите и насърчаването на подходящ икономически модел.

Тази основна цел е в съответствие и с двете цели на процедурата, касаеща програма „Добро управление“, а именно:

1. Партньорско управление с гражданите и бизнеса - ефективен диалог с гражданите, техните организации и партньорство за по-добра регулаторна среда.
2. Открито и отговорно управление, което включва инициативи за екологично отговорна администрация.

Специфичните цели, към които са насочени всички дейности на проекта са:

- Насърчаване на партньорско управление с гражданите и бизнеса за инициативи за екологично отговорна администрация, насърчаване на повторната употреба, рециклирането и възстановяването на материали чрез адекватен икономически модел. Популяризиране на практики, демонстриращи широко сътрудничество.
- Подобряване възможностите за активното включване на граждани, НПО и бизнес в процесите по реализация на екологични политики чрез провеждане на проучвания, извеждане на препоръки и трансфериране на добри практики.
- Повишаване информираността на гражданите, НПО и бизнес относно значението на тяхното участие в процесите по изпълнение и мониторинг на областни политики, свързани с екологичната отговорност.

Реализацията на предвидените изследвания и анализи, включително настоящото изследване се очаква да допринесе за постигане целите на процедурата по следния начин:

1. Партньорско управление с гражданите и бизнеса, чрез повишаване на взаимодействието между тях - събраните по проекта добри практики ще се основават на

Проект: „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство, свързани с подобряването на екологичната отговорност на администрациите“

принципа за насърчаване на по-широко гражданско участие при изпълнението и оценката на политики. Чрез добрите практики ще се представят положителни резултати, които могат да се приложат.

2. Подобряване на въздействието върху околната среда чрез открито и отговорно управление - проектът предлага дейности, чиято реализация ще доведе до завишен контрол от страна на гражданите и постигане на по-отговорно управление, насочено към акцентирание върху принципите на екологичната отговорност, стимулиране на инициативи за намаляване на вредното въздействие върху околната среда и прилагане на подходящи икономически модели.

3. Отправяне на препоръки за подобряване процесите по предоставяне на услуги, по-добра регулаторна среда, чрез нарастване активността на НПО при изпълнението и мониторинга на политики, включително чрез отправяне на препоръки за подобряване процесите по предоставяне на услуги от държавните служители - проектното предложение включва разработването на документ с минимум 6 препоръки за подобряване гражданското участие при прилагането и оценката на политиките, свързани с екологичната отговорност и модела на икономика с нулев отпадък. Целите на проекта кореспондират и със Специфична цел 3 „Увеличаване на гражданското участие в процеса на формиране и контрол на изпълнението на политики“ на Приоритетна ос 2 „Ефективно и професионално управление в партньорство с гражданското общество и бизнеса“ на ОПДУ.

В рамките на дейност 2 е заложено провеждане на изследване “Взаимодействие между администрацията, бизнеса и НПО в процеса на вземане на решения, свързани с екологичната отговорност” – именно настоящото изследване.

Дейността е насочена към всички целеви групи по проекта, сред които се проведе изследването: 1) администрация, 2) бизнеса (със специален фокус върху МСП) и 3) НПО, работещи в сферата на икономическото развитие, екологията или на доброто управление, 4) общественост.

Изпълнението на дейността допринася пряко за изпълнението на основните цели на проекта, а именно предоставяне на възможност за подобряване на гражданското участие в процесите на формулиране, изпълнение и мониторинг на политиките в сферата на екологичната отговорност, по-добра регулаторна среда, реално партньорско управление между администрацията, гражданите и бизнеса, по-открито и отговорно управление.

Проект: „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство, свързани с подобряването на екологичната отговорност на администрациите“

Изследването има за цел да установи на какво се дължи липсата на добро взаимодействие между администрация и бизнес в процеса по формулиране на политики и каква е мотивацията на целевите групи за установяване на трайно партньорство в името на открито и прозрачно управление и създаване на благоприятна регулаторна среда. Изследването ще проследи нагласите и оценките на ключови таргет-групи и ще идентифицира различните типове проблеми и техните първопричини, както от гледна точка на предоставящите услугата „добро управление“, така и в лицето на административните структури на държавните органи, а и от гледна точка на техния получател – бизнеса и обществеността като цяло.

Въпросът за екологичната отговорност е актуален в световен мащаб, но за нашата страна той е от изключителна важност, тъй като българската икономика е на едно от последните места в Европейския съюз по ниво на оползотворяване на отпадъците. Европейският съюз произвежда над 2,5 млрд. тона отпадъци годишно. В момента той обновява законодателството си, за да насърчи преминаването към адекватен икономически модел, отговарящ на принципите на устойчивото развитие.

Използвани методи на работа:

- Ситуационен анализ - определяне факторите, които влияят за ниското включване на граждани, НПО и бизнес в процеса на вземане на решения, свързани с екологичната отговорност
- Анкетно проучване – 2 бр.

Проведеното изследване в две части - "Взаимодействие между администрацията, бизнеса и НПО в процеса на вземане на решения, свързани с екологичната отговорност" – анкета 1 и анкета 2, показва редица важни изводи, касаещи взаимодействието между отделните сектори.

- Оценка на потребностите - определяне нуждите на гражданския сектор и администрациите в процеса на вземане на решения, свързани с екологичната отговорност
- Избор на подходящи инструменти, модели, механизми и решения, които ще насърчат гражданското участие при мониторинг и оценка на въздействието на администрациите в процеса на вземане на решения, свързани с екологичната отговорност

За нуждите на изготвянето на ефективно изследване "Взаимодействие между администрацията, бизнеса и НПО в процеса на вземане на решения, свързани с

екологичната отговорност“, предварително беше събрана и анализирана информация. Методите за събиране на информация включваха:

- Документално проучване на съществуващи анализи, доклади, стратегически документи на областни и общински администрации (като стратегии, дългосрочни програми и планове за развитие, годишни доклади и др.);
- Систематизиране и обобщаване на статистически и документални данни;
- Събиране на допълнителна информация – чрез допитване до представители на НПО, бизнес, граждани и администрации

2. ОБХВАТ НА ИЗСЛЕДВАНЕ 1, РЕЗУЛТАТИ И СТАТУКВО В БЪЛГАРИЯ

Анкетно проучване 1 се реализира в рамките на проект: Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство, свързани с подобряването на екологичната отговорност на администрациите. Общият брой на респондентите е 40, по равен брой мъже и жени – по 20, т.е. 50% - спазено е правилото за равнопоставеност на мъжете и жените.

Въпросите, които са зададени са следните:

1. Моля, отбележете Вашата възраст:
Под 30г. 30-50г. над 50г.
2. Моля, отбележете Вашия пол:
Мъж Жена
3. Моля, отбележете към кой сектор принадлежите:
Администрация Бизнес НПО Друг
4. Какво е Вашето лично мнение относно екологичните политики, които се реализират в страната?

Проект: „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство, свързани с подобряването на екологичната отговорност на администрациите“

- Отлично се реализират, в синхрон между институциите и заинтересованите страни
- Има добри примери, но има какво още да се желае
- Много лоша реализация и взаимодействие между заинтересованите страни

5. Как определяте взаимодействието между администрацията, бизнеса и НПО в процеса на вземане на решения, свързани с екологичната отговорност?
- Отлично
 - Много добро
 - Добро
 - Лошо

6. Моля споделете конкретни впечатления/ препоръки:

.....

Както вече отбелязахме, общия брой жени, попълнили въпросника е 20, което е 50% от общия брой отговорили. Жените, които са се включили в проучването са със следното възрастово разпределение:

10% са под 30г, 75% са на възраст 30-50г., а 15% са над 50г.

По отношение на представителността на секторите, от които са съответните респонденти - 35% са от администрация, 20% са представители на бизнеса, 30% са представители на НПО и 15% са от други сектори, вкл. граждански. Разпределението между първите три сектора е сравнително равномерно, най-малко са представителите на други сектори, вкл. граждански.

По отношение на въпрос 4 -

Какво е Вашето лично мнение относно екологичните политики, които се реализират в страната?

- Отлично се реализират, в синхрон между институциите и заинтересованите страни

Проект: „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство, свързани с подобряването на екологичната отговорност на администрациите“

- Има добри примери, но има какво още да се желае
- Много лоша реализация и взаимодействие между заинтересованите страни

обобщението на отговорите, дадени от анкетиранияте жени, е следното:

0% избират отговор 1 – т.е. Екологичните политики се реализират отлично, в синхрон между институциите и заинтересованите страни
95% /19 от общо 20те отговорили жени/ избират отговор 2 - Има добри примери, но има какво още да се желае
и 5% избират отговор 3 - Много лоша реализация и взаимодействие между заинтересованите страни

Това ясно показва преобладаващото мнение, че нещо се случва, има добри примери, но те са недостатъчно и трябва да има още по-голяма активност. Повечето посочват конкретни примери, но искат да има фокус върху мултиплицирането и споделянето и обмена на добри практики.

В част от отговорите се споменава и трансфер след адаптиране на добри практики като се подчертава необходимостта от адаптиране.

Тук е важно да споменем, че вложеният смисъл на добра практика /уточняван от анкетъора/ е, че това е процес или методология, който представлява най-ефективния начин за постигане на поставените цели. „Добрата практика“ е термин, който специално се използва в европейското законодателство и се отнася за определяне на собствени методики и дейности, за подбор и популяризиране на "добри" практики за развитие в страните членки. Един проект/ инициатива се определя за „добра практика“, ако съществува пряка връзка между извършените дейности и очаквания краен резултат.

Като цяло, същността на определянето и споделянето на „добрите практики“ е да се учим от опита на другите и да използваме натрупаните знания в нашите собствени дейности.

Добрите практики могат да служат като източник за вдъхновение и пример и да подскажат нови подходи за разрешаването на съществуващи проблеми.

По отношение на въпрос 5 -

Проект: „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство, свързани с подобряването на екологичната отговорност на администрациите“

Как определяте взаимодействието между администрацията, бизнеса и НПО в процеса на вземане на решения, свързани с екологичната отговорност?

- Отлично
- Много добро
- Добро
- Лошо

обобщението на отговорите е следното:

0% избират отговор 1 – т.е. взаимодействието между администрацията, бизнеса и НПО в процеса на вземане на решения, свързани с екологичната отговорност е отлично

20% избират отговор 2 - т.е. взаимодействието между администрацията, бизнеса и НПО в процеса на вземане на решения, свързани с екологичната отговорност е много добро – това са все жени до 50г., 50% от тях – представители на администрации и 50% - представители на НПО.

75% избират отговор 3 - т.е. взаимодействието между администрацията, бизнеса и НПО в процеса на вземане на решения, свързани с екологичната отговорност е добро.

Останалите 5% избират отговор 4 - т.е. взаимодействието между администрацията, бизнеса и НПО в процеса на вземане на решения, свързани с екологичната отговорност е лошо. Този отговор е даден от жена под зог. възраст, представител на НПО сектора.

Преобладаващият отговор „добро“ се разпределя по следния начин от представителите на различните сектори:

- 33.3% - от хора от администрациите
- 26.67% - от представители на бизнеса
- 20% - от НПО сектора
- 20% - от други сектори, вкл. граждански

Това показва, че сравнително равномерно между различните сектори се оформя преобладаващото мнение, че взаимодействието между администрацията, бизнеса и НПО в процеса на вземане на решения, свързани с екологичната отговорност е

Проект: „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство, свързани с подобряването на екологичната отговорност на администрациите“

добро – с разбирането, че това означава по-скоро „задоволително“ и има какво още да се желае.

Мъжете, които са се включили в проучването са със следното възрастово разпределение:

25% са под 30г, 30% са на възраст 30-50г., а 45% са над 50г.

По отношение на представителността на секторите, от които са съответните респонденти - 40% са от администрация, 15% са представители на бизнеса, 30% са представители на НПО и 15% са от други сектори, вкл. граждански. Прави впечатление, че преобладаващо са се включили представители от администрациите и НПО сектора. Останалите два сектора са по равно представени.

По отношение на въпрос 4 -

Какво е Вашето лично мнение относно екологичните политики, които се реализират в страната?

- Отлично се реализират, в синхрон между институциите и заинтересованите страни
- Има добри примери, но има какво още да се желае
- Много лоша реализация и взаимодействие между заинтересованите страни

обобщението на отговорите, дадени от анкетираните мъже, е следното:

10% избират отговор 1 – т.е. Екологичните политики се реализират отлично, в синхрон между институциите и заинтересованите страни
70% /14 от общо 20те отговорили мъже/ избират отговор 2 - Има добри примери, но има какво още да се желае
и 20% избират отговор 3 - Много лоша реализация и взаимодействие между заинтересованите страни

Тук виждаме абсолютно същата тенденция, както и при жените, преобладава разбирането за започнат процес, но необходимо фокусиране и развитие.

По отношение на въпрос 5 -

Как определяте взаимодействието между администрацията, бизнеса и НПО в процеса на вземане на решения, свързани с екологичната отговорност?

- Отлично
- Много добро
- Добро
- Лошо

обобщението на отговорите е следното:

5% избират отговор 1 – т.е. взаимодействието между администрацията, бизнеса и НПО в процеса на вземане на решения, свързани с екологичната отговорност е отлично

Този отговор е даден от мъж на възраст 30-50г., представител на сектор „други“. Допълнително посочва, че Обслужването е на ниво. /предполага се – за администрациите/.

15% избират отговор 2 - т.е. взаимодействието между администрацията, бизнеса и НПО в процеса на вземане на решения, свързани с екологичната отговорност е много добро.

55% избират отговор 3 - т.е. взаимодействието между администрацията, бизнеса и НПО в процеса на вземане на решения, свързани с екологичната отговорност е добро.

Останалите 25% избират отговор 4 - т.е. взаимодействието между администрацията, бизнеса и НПО в процеса на вземане на решения, свързани с екологичната отговорност е лошо.

Преобладаващият отговор „добро“ се разпределя по следния начин от представителите на различните сектори:

54,6% - от хора от администрациите

Проект: „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство, свързани с подобряването на екологичната отговорност на администрациите“

27,4% - от представители на бизнеса
9% - от НПО сектора
9% - от други сектори, вкл. граждански

Това показва, че основно сред представителите на администрациите се оформя преобладаващото мнение, че взаимодействието между администрацията, бизнеса и НПО в процеса на вземане на решения, свързани с екологичната отговорност е добро – с разбирането, че това означава по-скоро „задоволително“ и има какво още да се желае.

Прави впечатление и високия процент на отговор „взаимодействието между администрацията, бизнеса и НПО в процеса на вземане на решения, свързани с екологичната отговорност е лошо“ – 25% от взелите участие мъже в анкетата. Разпределението им като представителност на сектори е следното: 60% от бизнеса, 20% от администрации, 20% от други сектори. Допълнително е посочено, че има обвързаност и със слаби компетенции.

На база на получените отговори е видно, че становището на бизнеса спрямо компетенциите на администрациите не е особено положително.

Общият анализ на резултатите от проведеното анкетно проучване – общо за мъжете и жените - показва следното:

Респондентите, които са се включили в проучването са със следното възрастово разпределение:

17.5% са под 30г, 52.5% са на възраст 30-50г., а 30% са над 50г.

По отношение на представителността на секторите, от които са съответните респонденти - 37.5% са от администрация, 25% са представители на бизнеса, 22.5% са представители на НПО и 15% са от други сектори, вкл. граждански. Разпределението между първите три сектора е сравнително равномерно, най-малко са представителите на други сектори, вкл. граждански.

По отношение на въпрос 4 -

Какво е Вашето лично мнение относно екологичните политики, които се реализират в страната?

Проект: „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство, свързани с подобряването на екологичната отговорност на администрациите“

- Отлично се реализират, в синхрон между институциите и заинтересованите страни
- Има добри примери, но има какво още да се желае
- Много лоша реализация и взаимодействие между заинтересованите страни

обобщението на отговорите, дадени от анкетирания жени, е следното:

5% избират отговор 1 – т.е. Екологичните политики се реализират отлично, в синхрон между институциите и заинтересованите страни
82.5% /33 от общо 40те отговорили/ избират отговор 2 - Има добри примери, но има какво още да се желае
и 12.5% избират отговор 3 - Много лоша реализация и взаимодействие между заинтересованите страни

Преобладаващите отговори показват, че са забелязани усилия, добри примери и практики, но те все още не са достатъчни. Необходими са последователни и целенасочени действия за мултиплициране на добрите практики, за да се постигне очакваното високо ниво на реализация на екологичните политики.

По отношение на въпрос 5 -

Как определяте взаимодействието между администрацията, бизнеса и НПО в процеса на вземане на решения, свързани с екологичната отговорност?

- Отлично
- Много добро
- Добро
- Лошо

обобщението на отговорите е следното:

- 2.5% избират отговор 1 – т.е. взаимодействието между администрацията, бизнеса и НПО в процеса на вземане на решения, свързани с екологичната отговорност е отлично

Проект: „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство, свързани с подобряването на екологичната отговорност на администрациите“

- 17.5% избират отговор 2 - т.е. взаимодействието между администрацията, бизнеса и НПО в процеса на вземане на решения, свързани с екологичната отговорност е много добро.
- 65% избират отговор 3 - т.е. взаимодействието между администрацията, бизнеса и НПО в процеса на вземане на решения, свързани с екологичната отговорност е добро.
- Останалите 15% избират отговор 4 - т.е. взаимодействието между администрацията, бизнеса и НПО в процеса на вземане на решения, свързани с екологичната отговорност е лошо.

Преобладаващият отговор „добро“ се разпределя по следния начин от представителите на различните сектори:

- 38,5% - от хора от администрациите
- 26,9% - от представители на бизнеса
- 19,2% - от НПО сектора
- 15,4% - от други сектори, вкл. граждански

Интересното е, че преобладаващо този отговор се дава от представителите на самите администрации.

Всъщност, ако се анализира детайлно какво посочват самите представители на администрациите се вижда следното:

- 53% от участвалите в проучването представители на администрации са жени, 47% са мъже
- 0% оценяват взаимодействието като отлично
- 20% посочват, че взаимодействието е много добро
- 73,33% определят взаимодействието като добро
- 6,67% посочват, че взаимодействието е лошо /мъж, под зог./

Това показва, че самите администрации смятат, че има необходимост от фокусиране върху процесите на взаимодействие между отделните сектори и подобряване на съвместната работа, партньорствата, комуникацията.

Обобщението на отговорите на въпрос 6 - „Моля споделете конкретни впечатления/ препоръки“ е както следва:

Проект: „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство, свързани с подобряването на екологичната отговорност на администрациите“

Най-много отговори са дадени в контекста на необходимост от това да има проактивно участие на администрациите спрямо привличане на всички заинтересовани страни в срещи/активна комуникация. Да има по-голяма публичност на информацията, прозрачност на действията и процесите по формиране/ усъвършенстване/ промяна на политики. Общо 45% - т.е. 18 от отговорилите 40 участника.

На следващо място – с 32.5% са отговорите, свързани с необходимост от повече публични кампании, диалог между секторите, провеждане на обществени обсъждания и реална работа на обществените съвети.

Отговори, касаещи изоставащи компетенции на администрациите в обсъжданата сфера, необходимост от осъвременяване и подобряване на знанията на представителите на администрациите посочват 12,5% от анкетираните. Интересното е, че 60% от далите този отговор са представители на администрации, т.е. самите те разбират, че имат изоставащи компетенции в сферата. 20% от далите този отговор са от бизнеса и 20% - от НПО сектора. 50% от отговорилите по този начин са мъже и 50% са жени. 50% са на възраст под 30г., 30% са на възраст 30-50г. и 20% са над 50г.

Необходимост от синхронизация на дейността на администрациите и целенасочена политика в сферата отбелязват 10% от общия брой анкетираните – предимно жени, представители на НПО сектора.

Необходимост от мултиплициране на добри практики и примери също посочват 12,5% от взелите участие в анкетирането.

Тенденция, че се правят доста неща, но има още много какво да се направи посочват 10% от анкетираните.

Положителни примери, които свързват със сферата – рециклиране и разделно събиране на отпадъци дават също 12,5% от анкетираните. 100% от посочилите този отговор са жени – 20% от администрации, 20% от НПО, 20% от други сектори и 40% от бизнеса.

Други положителни примери, свързани с кампании за почистване дават 10% от анкетираните – отново 100% от тях са жени, 75% от НПО сектора и 25% от сектор „други“.

Становище, че бизнеса не е равнопоставен партньор и администрациите не познават реалните му проблеми дават 5% от анкетираните – 100% от далите този отговор са от бизнеса, мъже. Това показва, че бизнеса се усеща встрани от процеса на формиране на политики или поне – не достатъчно приобщен.

Да се прилагат принципите за постигане на устойчивост настояват 5% от анкетираните – всички отговорили по този начин са представители на НПО сектора - 50% жени на възраст 30-50г. и 50% - мъже на възраст над 50г.

Отговор, свързан с необходимостта от по-добра мотивация на гражданите за участие в процесите, включително прилагане на финансови стимули, посочват 5% от анкетираните – 100% от тях са мъже на възраст над 50г., представители на администрации.

Забелязани примери за използване на ВЕИ и отчитането като положителна стъпка отбелязват 5% от анкетираните.

Следните отговори са дадени само по веднъж и процента им на представителност е едва 2,5%:

- Недобро управление на средствата – отговор от мъж на над 50г., представител на администрация
- Липса на ясни правила за партньорство между секторите – отговор от мъж на възраст под 30г., представител на бизнеса
- Необходими са повече действия в полза на общността - отговор от мъж на възраст над 50г., представител на НПО сектора
- Липса на разбиране по темата, липса на визия и стратегически подход - отговор от мъж на възраст 30-50г., представител на сектор „други“.
- Обслужването е на ниво - отговор от мъж на възраст 30-50г., представител на сектор „други“.
- Има добро взаимодействие, налице са добри примери – отговор от жена, на възраст 30-50г., представител на НПО сектора.

Общите изводи, които могат да се направят са следните:

- Преобладаващото мнение в контекста на необходимост от това да има проактивно участие на администрациите спрямо привличане на всички заинтересовани страни в срещи/активна комуникация. Да има по-голяма публичност на информацията, прозрачност на действията и процесите по формиране/ усъвършенстване/ промяна на политики.
- На следващо място – налице е необходимост от повече публични кампании, диалог между секторите, провеждане на обществени обсъждания и реална работа на обществените съвети.
- Да има фокус върху изоставащите компетенции на администрациите в обсъжданата сфера, необходимост от осъвременяване и подобряване на знанията на представителите на администрациите.

/Интересното е, че 60% от далите този отговор са представители на администрации, .т.е. самите те разбират, че имат изоставащи компетенции в сферата. 20% от далите този отговор са от бизнеса и 20% - от НПО сектора./

- Представителите на различните сектори да са равнопоставени партньори и да има информираност между секторите
- Да се прилагат принципите за постигане на устойчивост, прилагане на хоризонталните принципи на ЕС като цяло и фокус върху стратегическия подход при вземане на решения

Успоредно с анкетирането, след анализ на публично достъпната информация, може да се направи извод, че у нас липсват явни критерии и процедури за избор на представители на гражданското общество за членове на консултативни съвети. Това дава възможност председателите или самия администриращ екип сами да избират членовете, което от своя страна пречи на адекватното представителство, прозрачността и отчетността. Вътрешното законодателство не гарантира ефективното гражданско участие в управлението, заложено в редица международни и европейски стандарти, като води до съществени ограничения при

обсъжданията и консултациите във вземането на решения по конкретни публични политики. Консултативните съвети в организационна си част също страдат от многобройни проблеми, свързани с отчетността на администрацията на централно и местно ниво. Всичко това води и до направените по-горе изводи за необходимост от повече публични кампании, диалог между секторите, провеждане на обществени обсъждания и реална работа на обществените съвети.

3. ОБХВАТ НА ИЗСЛЕДВАНЕ 2, РЕЗУЛТАТИ ОТНОСНО СТЕПЕНТА НА ВЗАИМОДЕЙСТВИЕТО МЕЖДУ АДМИНИСТРАЦИЯТА, БИЗНЕСА И НПО В ПРОЦЕСА НА ВЗЕМАНЕ НА РЕШЕНИЯ, СВЪРЗАНИ С ЕКОЛОГИЧНАТА ОТГОВОРНОСТ

Анкетно проучване 2 се реализира в рамките на проект: Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство, свързани с подобряването на екологичната отговорност на администрациите. Общият брой на респондентите е 50, по равен брой мъже и жени – по 25, т.е. 50% - спазено е правилото за равнопоставеност на мъжете и жените.

Въпросите, които са зададени са следните:

1. Моля, отбележете Вашата възраст:
Под 30г. 30-50г. над 50г.
2. Моля, отбележете Вашия пол:
Мъж Жена
3. Моля, отбележете към кой сектор принадлежите:
Администрация Бизнес НПО Друг
4. Можете ли да посочите конкретна екологична политика/ мярка, която ви е направила впечатление в последните няколко месеца?
.....
5. Кое според Вас е най-голямата пречка за добро взаимодействие между администрацията, бизнеса и НПО в процеса на вземане на решения, свързани с екологичната отговорност?

-
6. Имате ли препоръки към администрациите като водещи в процеса по създаване на политики и какви:

Както вече отбелязахме, общия брой жени, попълнили въпросника е 25, което е 50% от общия брой отговорили.

Жените, които са се включили в проучването са със следното възрастово разпределение:

8% са под 30г, 64% са на възраст 30-50г., а 28% са над 50г.

По отношение на представителността на секторите, от които са съответните респонденти-жени - 40% са от администрация, 24% са представители на НПО, 24% са представители на бизнеса и 12% са от други сектори, вкл. граждански. Разпределението между първите три сектора е сравнително равномерно с превес на администрациите, най-малко са представителите на други сектори, вкл. граждански.

Нека разгледаме възрастовата структура на представителността на различните сектори при участвалите жени:

- 30% от представителите на администрациите са на възраст над 50г., а 70% са на възраст между 30 и 50г.
- 50% от представителите на НПО са на възраст между 30 и 50г., 33,33% - под 30г., а 16,77% - над 50г.
- 66,67% от представителите на бизнеса са на възраст между 30 и 50г., а 33,33% са на над 50г.
- Същото е при представителите на други сектори - 66,67% са на възраст между 30 и 50г., а 33,33% са на над 50г.

Мъжете, които са се включили в проучването /50% от общия брой респонденти/ са със следното възрастово разпределение:

32% са под 30г, 36% са на възраст 30-50г., а 32% са над 50г.

По отношение на представителността на секторите, от които са съответните респонденти-мъже - 28% са от администрация, 24% са представители на НПО, 28% са

представители на бизнеса и 20% са от други сектори, вкл. граждански. Разпределението между първите всички сектора е сравнително равномерно с превес на администрациите и бизнеса, най-малко са представителите на други сектори, вкл. граждански.

Нека разгледаме възрастовата структура на представителността на различните сектори при участвалите мъже:

- 43% от представителите на администрациите са на възраст под 30г., точно също 43% от представителите на администрациите са на възраст над 50г., а 14% са на възраст между 30 и 50г.
- 33,33% от представителите на НПО са на възраст между 30 и 50г., 33,33% - под 30г., и 33,34% - над 50г.
- 43% от представителите на бизнеса са на възраст между 30 и 50г., а 28,5% са на над 50г. и 28,5% са под 30г.
- При представителите на други сектори - 40% са на възраст между 30 и 50г., а 20% са на над 50г. и 20% са под 30г.

При анализа на всички, участвали в проучването – мъже и жени - по отношение на представителността на секторите, от които са съответните респонденти - 34% са от администрация, 24% са представители на НПО, 26% са представители на бизнеса и 16% са от други сектори, вкл. граждански. Разпределението между първите три сектора е сравнително равномерно с превес на администрациите, най-малко са представителите на други сектори, вкл. граждански.

Нека разгледаме възрастовата структура на представителността на различните сектори при всички участници:

- 35,3% от представителите на администрациите са на възраст над 50г., а 47% са на възраст между 30 и 50г., 17,7% са на възраст под 30г.
- 41,67% от представителите на НПО са на възраст между 30 и 50г., 33,33% - под 30г., а 25% - над 50г.
- 53,85% от представителите на бизнеса са на възраст между 30 и 50г., а 30,76% са на над 50г., 15,39% са под 30г. възраст
- По отношение на представителите на други сектори – 62,5% са на възраст между 30 и 50г., а 25% са на над 50г., 12,5% са на по-малко от 30г.

Проект: „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство, свързани с подобряването на екологичната отговорност на администрациите“

Данните до тук показват сравнително добра разпределеност на включилите се в проучването. Представителността е балансирана – както по пол, така и по възрастови групи и принадлежност към отделните сектори.

Същинските въпроси, касаещи спецификата на темата са въпросите 4, 5 и 6.

По отношение на въпрос 4 -

Можете ли да посочите конкретна екологична политика/ мярка, която ви е направила впечатление в последните няколко месеца?

Обобщението на отговорите, дадени от анкетираните, е следното:

- най-много посочват отговор „използване на ВЕИ – соларни инсталации, фотоволтаични инсталации и пр. – 20 от 50 анкетирани – 40%
- също толкова посочват отговор „рециклиране на пластмасови бутилки, текстил и други и разделно събиране на отпадъци с цел рециклиране – 40%
- 16% избират отговор, свързан с кампании за почистване и озеленяване
- 12% посочват електрически автомобили
- 8% Посочват Плана за възстановяване и устойчивост
- Също 8% посочват и мерките, свързани със саниране
- Опазване на околната среда – различни мерки – 6%
- Прилагане на мерки за енергийна ефективност – 6%

Други единични отговори включват:

- Замяна на найлоновите торбички
- Кампания „Замърсителят плаща“
- Кампания „ От фермата до трапезата“

Двама от 50те анкетирани са посочили отговор „нищо не ми е направило впечатление“ / мъж, на възраст 30-50г, представител на сектор „други“/ и „не се интересувам“ / мъже, на възраст под 30г, представител на бизнеса/.

Отговорите показват добро познаване на популярни мерки, но липса на представата за политика в сферата. Не се прави съществена разлика между мерки – програми – закони и пр.

Проект: „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство, свързани с подобряването на екологичната отговорност на администрациите“

Европейската политика в областта на околна среда се основава на принципа на предпазните мерки, превантивните действия и отстраняване на замърсяването при източника, както и на принципа „замърсителят плаща“. Това не е просто инициатива. Това са принципи, които залягат в законодателните промени и приложението на редица програми. Те са част от хоризонталните стратегии и се вземат под внимание в рамките на международните преговори във връзка с околната среда.

По отношение на въпрос 5 -

Кое според Вас е най-голямата пречка за добро взаимодействие между администрацията, бизнеса и НПО в процеса на вземане на решения, свързани с екологичната отговорност?

Обобщението на отговорите на представителите на администрациите е следното:

- 29,4% посочват като основна причина различните интереси на всеки сектор и различните възможности, 17,65% посочват лошата комуникация, а 23,5% - липсата на адекватна координация. Липсата на адекватни знания и слаби компетенции са посочени от 11,8% от анкетираните представители на администрации. Същият е и процента на посочилите липса на желание във всяка от страните – 11,8%.
- Под 10% от отговорите събират всяка една от следните посочени причини:
 - Прехвърляне на отговорност
 - Незаинтересованост от страна на бизнеса
 - Липса на стабилно правителство
 - Липса на доверие
 - Ненужни административни процедури
 - Различни гледни точки
 - Натовареност на администрациите
 - Липса на последователност на политиката за коопериране
 - Липса на насърчаване на публично-частните партньорства

Обобщението на отговорите на представителите на НПО сектора е следното:

- 33,33% посочват като основна причина липса на желание, вкл. За ефективна комуникация. Неосъзнаване на проблемите и неангажираност посочват

Проект: „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство, свързани с подобряването на екологичната отговорност на администрациите“

16,67%. Същият процент посочват като причина и нежеланието за поемане на отговорност – 16,67%. Това е и процента на посочилите липса на адекватно / недостатъчно финансиране – 16,67% и липса на дългосрочна визия – отново 16,67%.

- Под 10% от отговорите събират всяка една от следните посочени причини:
 - Липса на активност в НПО и бизнеса
 - Липса на информация
 - Липса на единомислие
 - Партийно поляризиране
 - Слаба компетентност

Обобщението на отговорите на представителите на бизнеса е следното:

Липсата на информация и прозрачност е посочена от 30,77% от респондентите. Същият процент - 30,77% посочват като основна причина лошата комуникация или въобще липсата на такава. 15,38% избират - наличие на бюрокрация, тромава административна система и липса на гъвкавост. Липсата на партньорство и единомислие е посочена от същия брой хора – 15,38%.

Под 10% от отговорите събират всяка една от следните посочени причини:

- Липса на финанси
- Наличие на корупция
- Слаба организираност на институциите

Обобщението на отговорите на представителите на другите сектори, вкл. гражданство е следното:

- 75% посочват като основна причина лошата комуникация, липсата на адекватна координация и диалогичност. Липсата на желание посочват 25% от анкетираните представители на другите сектори. Същият е и процента на посочилите липса на компетенции и образование – 25%.
- Под 10% от отговорите събират всяка една от следните посочени причини:
 - Липса на прозрачност
 - Липса на стратегически подход
 - Неефективно взаимодействие
 - Липса на финансиране

Проект: „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство, свързани с подобряването на екологичната отговорност на администрациите“

- Липса на информация

Общата статистика за въпрос 5 за всички респонденти е -

- 32% посочват като основна причина лошата комуникация, 28% - липсата на адекватна координация и диалогичност. Липсата на желание и доверие, както и наличие на различни гледни точки посочват 24% от анкетираните представители на другите сектори. Различните интереси като причина посочват 12% от отговорилите. Малко по-висок е процента на посочилите липса на информация и прозрачност – 14%. 10% посочват липсата на финанси, както и 10% посочват като причина липсата на дългосрочна визия и стратегическо мислене. Същият е и процента на хората, посочили липсата на знания и компетенции – 10%. Бюрокрацията като причина е посочена от 8% от участниците.
- Под 10% от отговорите събират всяка една от следните посочени причини:
 - Липса на стратегически подход
 - Неефективно взаимодействие
 - Наличие на корупция
 - Слаба организираност на институциите
 - Липса на единомислие
 - Партийно поляризиране
 - Прехвърляне на отговорност
 - Незаинтересованост от страна на бизнеса
 - Липса на стабилно правителство
 - Липса на доверие
 - Различни гледни точки
 - Натовареност на администрациите
 - Липса на последователност на политиката за коопериране
 - Липса на насърчаване на публично-частните партньорства

Това показва, че основно не само сред представителите на администрациите се оформя преобладаващото мнение, че взаимодействието между администрацията, бизнеса и НПО в процеса на вземане на решения, свързани с екологичната отговорност зависи от различните интереси на всеки сектор и различните възможности.

Проект: „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство, свързани с подобряването на екологичната отговорност на администрациите“

Прави впечатление и високия процент на отговор за необходимост от адекватна комуникация и координация при взаимодействието между администрацията, бизнеса и НПО в процеса на вземане на решения, свързани с екологичната отговорност

На база на получените отговори е видно, че становището на бизнеса и НПО сектора спрямо компетенциите на администрациите не е особено положително.

По отношение на въпрос 6 - 6. Имате ли препоръки към администрациите като водещи в процеса по създаване на политики и какви?

Водещите отговори са:

- По-добра комуникативност, проактивност - 24%
- Желание за съвместна работа, диалогичност, кооперативност, желание за партньорство – 24%
- Провеждане на повече работни срещи, дискусии, вкл. Експертни групи и съвети – 22%
- Прозрачност и публичност – 14%
- Да има стремеж към устойчивост и вземане на стратегически решения – 12%
- Да се въвличат всички заинтересовани страни реално и ефективно – 10%
- Да се задават ясни правила и ред – 4%
- По-голяма подкрепа на национално ниво – 4%
- По-добри компетенции – 4%
- Трансфер на добри практики – 2%

Прави впечатление желанието на участниците да търсят виждат около себе си възможности за взаимодействие с администрацията. При разпространяването на анкетите се среща желание за попълване, интерес към темата, желание за получаване на по-подробна информация.

Анкетиранияте представители на различните целеви групи бяха положително настроени и желаещи да представят своето мнение. Търсеха около себе си примери, свързани с тематиката на проучването и анализа.

Проект: „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство, свързани с подобряването на екологичната отговорност на администрациите“

Отчитаме положително отношение и интерес като цяло във всички сектори – администрации, бизнес, граждани и неправителствени организации.

В проведените редица успоредни срещи и разговори, от гледна точка на общинската администрация основен акцент в процеса на сътрудничество и взаимодействие между общинската администрация и гражданските организации са образованието, европейските програми, социалните дейности, екологията и околната среда, културата и спорта. Областните администрации остават по-встрани от проектите и ангажират общественото мнение основно през съвети и кръгли маси.

Част от администрацията вижда целта на сътрудничеството с гражданския сектор в осигуряването на достатъчно публичност и прозрачност по дейността на самите администрации като предпочита партньорства с НПО вместо привличане на отделни активни граждани.

През финансирани, чрез гражданските организации множество проекти се прави оценка на политиките на общината и работата на администрацията, но няма подадена информация за устойчиво приложение на резултатите от анализите. Трябва да се търси на национално ниво политика за прилагане на конкретни препоръки, които биха могли да имат реален резултат и да доведат до ефективност на взаимодействието.

При срещи с образователни институции и съгласно Доклада на д-р Светла Петрова – национален координатор на Международното изследване на гражданското образование (ICCS 2016) в България / https://www.iea.nl/sites/default/files/2019-07/ICCS_2016_Report_Bulgaria.pdf/:

В 11 от 24-те държави, които участват в ICCS 2016, гражданското образование в VIII клас се осъществява като отделна задължителна учебна дисциплина. В почти всички държави – с изключение само на Колумбия и Естония – то се преподава от учителите по обществени науки. В 17 държави гражданското образование се осъществява и като интегративна част в няколко други учебни предмета или чрез конкретни теми, включени в учебното съдържание на различни учебни предмети. Само в осем държави гражданското образование се провежда и като извънкласна и извънучилищна дейност. Макар че целите на гражданското образование варират

Проект: „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство, свързани с подобряването на екологичната отговорност на администрациите“

в отделните държави, налице е единомислие по някои съдържателни аспекти, които присъстват в учебните програми на всички държави, участвали в изследването:

- Ключови концепции на гражданското образование, като демокрацията, правата и отговорностите на гражданите.
- Познания за обществените, политическите и гражданските институции и как те функционират.
- Развиване на умения у учениците за изразяване и защита на собствено мнение; формиране на критично и самостоятелно мислене; умения за решаване на конфликти и др.
- Изграждане на основни граждански ценности и нагласи: честност, отговорност, ангажираност, гражданска активност и др.
- Разбиране на процеса на взимане на решения и активно участие в гражданския живот и др.

Това е необходимата основа, за да има потенциал гражданското общество за активност.

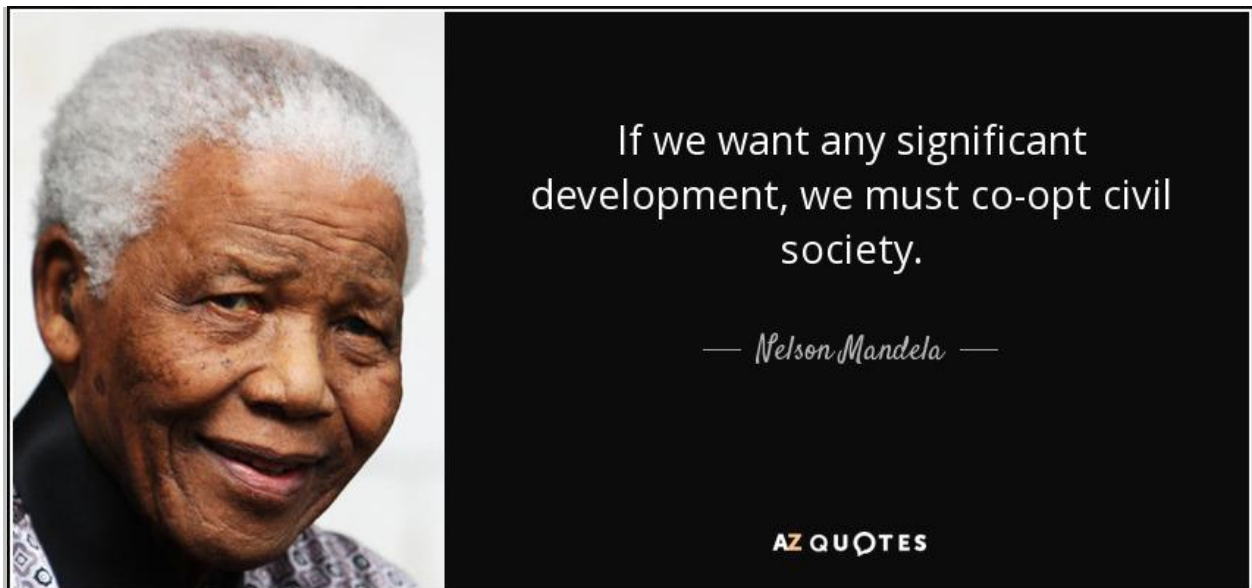
Общите изводи от анкетирането и срещите, които могат да се направят са следните:

- Няма разбиране за фокуса на политиката и произтичащите от това мерки
- Не се прави разлика между отделните видове принципи - принципа на предпазните мерки, превантивните действия и отстраняване на замърсяването при източника, както и на принципа „замърсителят плаща“. Те са част от хоризонталните стратегии и се вземат под внимание в рамките на международните преговори във връзка с околната среда. От неотдавна политиката в областта на околната среда заема централно място при изготвянето на политиките на ЕС, като Европейската комисия започна изпълнението на Европейския зелен пакт (2019 г.), като основен двигател на нейната стратегия за икономически растеж.
- Всички страни отчитат липсата на ефективен обмен на информация и искат по-добра комуникативност, проактивност
- Всички сектори смятат, че трябва да има по-добро желание за съвместна работа, диалогичност, кооперативност, желание за партньорство
- Необходими са повече работни срещи, дискусии, вкл. Експертни групи и съвети
- Необходима е прозрачност и публичност в работата на администрациите

Проект: „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство, свързани с подобряването на екологичната отговорност на администрациите“

- Необходимо е търсене на устойчивост и вземане на стратегически решения с дългосрочни цели и резултати
- Трябва да се въвличат всички заинтересовани страни реално и ефективно
- Има необходимост от ясни правила и ред
- Необходимо е по-голяма подкрепа на национално ниво
- Добре е да има фокус върху адаптирането преди трансфера на добри практики

Това е моментът да припомним думите на Нелсон Мандела: „Ако искаме да постигнем съществено развитие, то задължително трябва да има кооперативност с гражданското общество.“

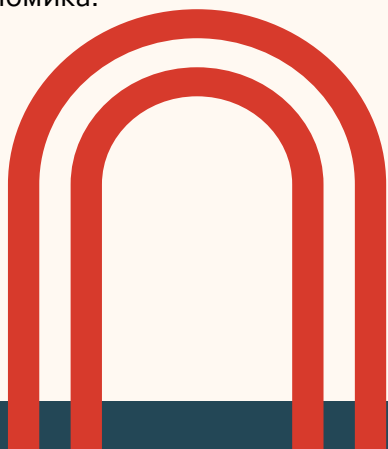

4. ИЗВОДИ И ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Проведеното изследване, участието в дискусии и разговори с представители на активното гражданство водят до заключението, че към настоящия момент в страната липсват достатъчно и разнообразни механизми за наблюдение и включване на граждани и организации в процесите по вземане на политически решения. Гражданската активност е ограничена, демотивирана, неподкрепена като среда за развитие. Самите граждани не чувстват стимул да са активни и не вярват, че може да има реален диалог и техния глас да бъде чул. НПО-сектора също не е достатъчно представен на територията на цялата страна, особено в малките градове.

Водеща роля във взаимоотношенията между администрациите и неправителствения сектор се вижда основно в публичните форуми и консултативните органи: обществени съвети, онлайн платформи и други, чиято цел е да проучат интересите и да съберат предложенията на заинтересованите страни по конкретни казуси. Заинтересовани страни в процеса - органи на централна, областна и местна власт; структури на гражданското общество – социални партньори, организации на работници и работодателски организации, организации с нестопанска цел, общности и неформални групи граждани – трябва да намират пресечни точки по отношения на всяка политики и/или проблем/ инициатива, особено в сферата на екологията.

Активната работа за подобряване на средата за взаимодействие, желанието за реално публично обсъждане и осъзнаването на важността на екологичните политики за живота на всеки един са факторите, които могат да доведат до подобрена среда за гражданско участие в процесите на формулиране, изпълнение и мониторинг на политики и законодателство в сферата на екологията и кръговата икономика.

Направените анкетни проучвания, както и изследването на публикации и материалите по темата показва, че актуалността е налице. Идентифицираните целеви групи, участвали в проучването са: администрация; бизнес (със специален фокус върху МСП); НПО, работещи в сферата на икономическото развитие, екологията или на доброто управление.

Конкретните изводи са:

ИЗВОД 1

Всички страни отчитат липсата на ефективен обмен на информация и искат по-добра комуникативност, но в същото време се забелязва, че администрациите не създават подходяща среда за диалог с НПО и активното гражданство. Всички сектори смятат, че трябва да има по-добро желание за съвместна работа, диалогичност, кооперативност, желание за партньорство. Необходими са повече работни срещи, дискусии, вкл. експертни групи и съвети, но такива, които са ефективни и не „проформа“, а водещи до конкретни резултати.

ИЗВОД 2

Необходимо е да се подпомага дейността на гражданските организации под различни форми на местно и национално ниво и да се търси активно сътрудничество по отношение на всички въпроси, касаещи екологията – общо обсъждане на анализи, промени в европейското и местно законодателство, конкретни наболели проблеми, спорни инвестиции и пр.

Подпомагането може да е ресурсно, но и финансово. Важното е да се насърчава устойчивостта на гражданските организации, защото те са важен коректив на дейността на администрациите.

ИЗВОД 3

НПО сектора и медиите трябва да помогнат също за създаването на култура у гражданите, както за насърчаване на активност, така и за промяна на менталитета. (чрез обучения, работа с гражданите и т.н.). Това ще окаже косвено влияние върху една по-добра среда за бъдещо взаимодействие.

Необходимо е да се отчита и използването на социалните медии за граждански прояви - ролята на социалните медии е все по-нарастваща и подпомага разпространението на информация по социални и политически въпроси. В тази посока е важно да се проучи по-задълбочено ролята на популярните социални медии в гражданското общество.

Влиянието върху общественото мнение е безспорно и тогава, когато социалните мрежи се използват по подходящ начин би могло да се постигне качествено и бързо информиране по отношение на екологичните политики в страната и да се реализира ефективна връзка с активното гражданство.